

Professionals

2004. De nieuwe manager was een voortvarende man: groot, robuust, gedecideerd. Hij had een wat rauwe maar sonore stem. Zijn hele voorkomen droeg uit dat hij exact wist waar hij naartoe wilde. En dat was wellicht nodig ook want sinds het vertrek van de vorige rector had de school moeten worstelen met een plotseling tekort van twee miljoen gulden op de personeelsbegroting, wat nu inmiddels gelijk stond aan een kleine miljoen euro's. Bovendien was de school al enige jaren de strijd om vwo-leerlingen aan het verliezen van een tweetal omliggende scholengemeenschappen, die zwaar hadden ingezet op het opkrikken van hun gymnasiumafdeling. Hierdoor begon Wiens school ook langzaamaan haar bestaansgrond als brede scholengemeenschap te verliezen. Er moest dringend iets gebeuren. Iets? Een heleboel.

Er was, vóór deze nieuwe manager, nog een soort tussenpaus geweest want de oude rector was al twee jaar met pensioen. Dat was zeker geen verkeerde man geweest, die tussenpaus. Hij was het namelijk die als eerste met de bovenbeschreven toestand geconfronteerd werd, en had deze bepaald niet onderschat. Hij had ook een aantal studiedagen voor het personeel belegd waarin zijn ideeën vorm kregen, mede ondersteund door het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum uit Utrecht, en vanuit welke een aantal docentgroepen veranderprocessen moesten gaan uitwerken. Maar er was uiteindelijk weinig concreets van terecht gekomen. Wien wist eigenlijk niet precies waardoor niet. De man was niettemin plotseling weg, zonder enige aankondiging, na nog geen anderhalf jaar, met stille trom. En bijna net zo plotseling stond deze nieuwe man er, met zijn dominante stem, dwingende ogen, en de welluidende naam Pieter Cloodt. De scribent ten tijde van Napoleon moest zich stiekem suf hebben

gelachen toen hij de naam van Pieters bet-betovergrootvader aan het bevolkingsregister toevoegde.

Het was de plenaire afsluiting van weer zo'n studiedag, op vrijdagmiddag, vlak voor de herfstvakantie. Maar dit was Cloudts eerste geweest. Hij was pas een paar maanden in functie.

'Beste mensen,' zei hij, 'we zijn aan het einde van een lange dag, een vruchtbare dag deze keer. Daarvan ben ik overtuigd. Jullie hebben allemaal een plek gevonden in een werkgroep, en wij willen de nadruk leggen op het woorddeel 'werk'. Wij als Centrale Directie zullen niet stilzitten maar jullie toekomstige aanbevelingen en vooral resultaten nauwgezet monitoren. Anders blijft alles wéér hangen in het luchtledige.' De verwijzing naar zijn voorganger was duidelijk. 'Bewaak het tijdpad goed en spreek elkaar indien nodig zéker daarop aan. Kortom, er wacht ons met z'n allen een aanzienlijke klus maar als we er onze brede schouders onder zetten, komt het allemaal goed. We zijn niet voor niks *professionals!*'

In het moment stilte dat hierna ontstond, verrees Wien met grote verbaasde ogen uit zijn stoel ergens in het midden. Direct om hem heen zaten voornamelijk zijn tafelgenoten van in de pauzes. Hij stak zijn vinger op. 'Pardon!' zei hij in het opstaan. Iedereen keek naar hem. 'Ik ook?' vroeg hij. Er waren hier en daar wat grinnikgeluiden hoorbaar.

'Wat "ik ook"?' zei Cloudt nogal verstoord recht en dus hard in de microfoon.

'Professionals, ik ook?' Nu werd er hard gelachen.

Cloudt reageerde aanvankelijk niet. Donné Worms, zijn overgeërfde adjudant, die naast hem stond, knipperde wat nerveus met de ogen. Wien had even het idee gehad dat Donné ook moest lachen maar het net op tijd afkneep. Toen het geluid wat

zakte, tikte Cloodt op de microfoon. 'Dat zal snel en vanzelf blijken,' was zijn korte repliek.

'Oei!' bracht collega Bert, die naast Wien zat, gedempt uit.

Na afloop was traditiegetrouw en zeker ook ter inluiding van de korte vakantie de schoolbar open. 'Kom jij maar eens mee voor een professioneel biertje, Wien,' stelde zijn collega Huub van Nederlands voor.

'Goed idee, maar mag dat eigenlijk nog wel als je een professional bent?'

'Dat komt nog, komt nog,' zei Bert, die ook gretig naar bier meeliiep.

'Wat? Dat we dat straks niet meer mogen?'

'Reken maar,' zei Bert.

'Dan hoop ik toch dat ik dan al lekker in het hiernamaals zit,' verzuchtte Thei van Biologie.

'Daar is ook geen bier,' zei Piet.

'Jawel, hoor,' antwoordde Thei, 'Lekker thuis in de vut.'

'Oh, dát hiernamaals.'

'Als ik straks thuiskom zeg ik: "Schat, ik ben een professional", wat denk je dan dat mijn vrouw antwoordt?' vroeg Wien.

'Dat je mag koken,' antwoordde Huub.

'Goed dat ik geen vrouw heb,' zei Piet.

'Nee, maar moet je toch nog koken,' zei Thei. 'Kun je tegen jezelf zeggen dat je wèl een professional bent.'

'Komt best veel bij kijken als je in één keer professional bent, hè?' besloot Bert. Ze zaten weer op het goede flauwekulspoor met hun zelfbenoemde tafelgroep. Er viel altijd wel wat te lachen.

'Maar nu even serieus, jongens,' vroeg Bert de aandacht, toen ze met gevulde hand bij elkaar stonden. En hij richtte zich meteen tot Wien. 'Wien, je opmerking was weer geniaal maar ik heb goed gezien hoe die nieuwe dat opvat. Hij heeft misschien een

heleboel van zijn mama meegekregen maar helaas geen humor. Ik weet zeker dat hij zich daar te belangrijk voor vindt.'

'Dat denk ik ook,' vulde Piet aan.

'So what?' reageerde Wien.

'Dat wordt oppassen voor ene als jij,' antwoordde Bert.

'Ga weg, Bert! Wat zou die dt me kunnen maken? We hebben toch gewoon een vaste aanstelling!?''

'Dat weet ik niet. Ik zou er niet gerust op zijn.'

'Ja, nog iets!' mengde Piet zich in de dialoog. 'Die columns in de Nieuwsbrief, daar zou ik òf mee stoppen nu Geijselaers er niet meer is, òf ze heel wat kwijlender van toon maken.' Piet was vakgroepvoofd Nederlands. 'Luister Wien, ironie, hyperbolen, understatementen kun je vergeten. Dat gaat zo iemand letterlijk opvatten. En dat keert zich meteen tegen je. Daar ga jij je niet tegen kunnen verweren.'

'Ja, jongens! Belachelijk toch. We mogen toch nog wel éinig niveau proberen te houden! Daar zijn we toch voor?'

'Wordt moeilijk. Moeilijk, moeilijk,' bromde Huub. 'Tijden veranderen.'

Later die avond zocht Wien maar eens op wat er nu op dat moment zoal onder een professional werd verstaan: 'Er zijn talloze definities van wat een professional is,' vond hij als eerste. 'Kortweg kun je zeggen dat een professional zich vooral kenmerkt door het bezitten van een vakmanschap. Een professional heeft veel kennis en specifieke vaardigheden op een bepaald vakgebied.'

Tja, dacht hij, op de lerarenopleiding laten ze al vmbo'ers met één jaartje havo toe, of mislukte mbo'ers niveau 3, de opleiding bestaat inmiddels voor 50% uit het schrijven van zelfreflecties, als specifieke vaardigheid geldt nu met name het proactief socializen. Ja, dan helpt het vast als je jezelf met z'n allen professionals gaat noemen.

Hij was in dit soort stellingnames nogal uitgesproken want hij had het als begeleider van stagiaires zelf ervaren. Wien was in die tijd vakgroefhoofd Engels. Sectieleider, heette dat.

Dus hij zocht nog wat verder. 'Iemand die zeer zakelijk handelt en zich niet inlaat met emoties bij wat hij doet.' Dat is prima, dacht hij, behalve als de profesional per ongeluk een narcist is.

'Een professional is een jonge carrièremaker met een hoge levensstandaard en een trendgevoelige levensstijl.' Aha, die herken ik, leverde hij in stilte commentaar. De nieuwe jonge garde in onderwijsland. Maar deze laat zich alléén maar in met emoties, vooral die over zichzelf. Ik begin er een goed beeld van te krijgen, dacht hij, en ging voor de spiegel staan. 'IK BEN GÉÉN PROFESSIONAL,' zei hij hardop tegen zijn evenbeeld, 'althans niet één van deze tijd.'